

Национална музикална академия „Проф. Панчо Владигеров“

Теоретико-композиторски и диригентски факултет

Катедра „Теория на музиката“

РЕЗЮМЕ

на хабилитационен труд на тема:

Интердисциплинарен профил на учителя по музика за образователна и квалификационна степен „Бакалавър“

от

д-р Емил Огнянов Деведжиев

1. Анотация

Хабилитационният труд разглежда въпроса как в контекста на професионалната си ориентация студентът по Педагогика на обучението по музика осмисля житейското си поприще и социо-културната си интеграция. Фокус на изследването е младият студент в бакалавърския курс по Педагогика на обучението по музика. От една страна, той току-що е напуснал училище като „дете“ в период на пубертет, а от друга – се отдава на поприще, насочващо го, обратно, в системата на предучилищното и училищното образование като възрастен в ролята му на учител по музика. В качеството си на учител той трябва да се съобразява с масово разпространената нагласа и на деца, и на родители, че музикалното развитие и формирането на музикални предпочитания е естествен процес, който си е „тяхна (лична) работа“.

Този фундаментален въпрос е поставен тук като общ проблем за обхвата и хоризонта на образованост на учителя по музика, но е конкретизиран като проблем за пътищата и начините, по които академичното образование ориентира студента в напрегнатостта и очевидния контраст между „дете в пубертет“ и „учител по музика“. Освен това в тази

житейска ситуация трябва да се вземе предвид и много често предубеденото и омаловажаващо отношение към учителя по музика както на децата и техните родители, така и на останалите педагогически специалисти. Проблемът се разглежда както с оглед на психо-социалния статус на студента (III т.), така и с оглед на социалната роля на академичното образование в това да осигурява синтез между тясна специализация и (обща) култура (IV т.). Основната задача на настоящото съчинение е теоретично да се отстои интердисциплинарен и широкоспектърен профил на учителя по музика, обединяващ сферите Музика, Педагогика и Хуманитаристика, а целта на дейността, инспирирала написването му, е студентите (фокус на изследването) да осъзнаят необходимостта от целенасочена професионална подготовка съобразно този профил в хода на висшето си образование. Пример за практическото постигане на посочената цел е музикално-педагогическото образование в бакалавърската степен в НМА „Проф. Панчо Владигеров“ (II т.). Педагогическата значимост и необходимостта от такова израстване на музикалния педагог в личност с ясно осъзнато призвание е очевидна за методиката на обучението по музика (V т.)

Настоящото изследване може да се класифицира като фундаментално теоретично педагогическо изследване, чиято основна цел е да обоснове широкоспектърния и интердисциплинарен профил на учителя по музика. Същевременно изследванията, върху чиято методология, методика и резултати се обосновават част от възгледите, положени в него, принадлежат към така наречените качествени изследвания.

2. Структура

Хабилитационният труд се състои от Въведение, четири глави (или точки) и Библиография (номерирани в текста на хабилитацията съответно с римските цифри от I до VI).

Въведението очертава рамката на изследването като конкретна разработка върху темата за интердисциплинарния профил на учителя по музика за образователна и квалификационна степен Бакалавър. Открити са две основания за поставяне на темата (с. 3): 1) Трудността, от една страна, да се съчетаят помежду си отделните педагогически сфери, които участват в образованието на студента по музикална педагогика (става въпрос за образователната теория, педагогическата наука, методиката и педагогическата практика), а от друга – всяка

от тях отделно и всички те заедно да се съотнесат с музикалния опит, практика и нагласи на студента; 2) Релативизирането на връзката образование-култура-ценности на всички нива на обществен живот, което принижавя значението на музиката и авторитета на учителя по музика.

Посочва се, че концептуалният проблем на изследването, а именно проблемът за обхвата и хоризонта на образованост на учителя по музика, не е самоочевиден (с. 4). Той трябва да бъде въведен и все наново открояван пред самите студенти като преди всичко ценностен въпрос, пред който те както персонално, така и групово – като колегия, непрестанно са изправени: „На какво всъщност уча децата, в какво ги възпитавам, към какво ги приобщавам?“. Едва по този начин се трасира пътят за осъзнаване и постигане на интердисциплинарен педагогически профил, съчетаващ музиката, педагогиката и хуманитаристиката.

Интердисциплинарният характер на специалността „Педагогика на обучението по музика“. Тази (първа) точка описва специалността ПОМ ОКС Бакалавър в НМА и начина, по който тя е разработена и осъществявана, с ясното намерение за интегрирането на музиката, педагогиката и хуманитаристиката в една обща професионална реализация и призвание – Учител по музика.

Младият възрастен студент по педагогика на обучението по музика. В тази (втора) точка се въвежда типология на своеобразна психо-социална себеактуализация на младия възрастен човек. Отстоява се тезата, че най-подходяща за изграждането на интердисциплинарна образованост на учителя по музика е положението „психо-социален мораториум“, при което на младия възрастен се предоставят време и възможности да постигне пълноценна професионална ориентация и социална интеграция, а той от своя страна с нарастващо осъзнаване и разбиране се отдава на грижата за детето.

Академичното образование и неговата криза. В тази (трета) точка се поставя въпросът по какъв начин академичното образование може да подпомага младия възрастен в изграждането му едновременно като тесен специалист и като културен човек, както и въпросът какви са трудностите и пречките за това. За целта е очертана съвременната образователна парадигма и се отстоява тезата, че без призиванието да бъдеш учител по

музика да оживее чрез адекватна социо-културна ориентация, интеграция и принадлежност, тази парадигма винаги остава повърхностно осмисляна и неадекватно отстоявана.

Вместо заключение. В тази (четвърта) точка се показва пълната съвместимост на очертания в изследването профил на учителя по музика с общообразователната методическа теория на музикалното възпитание, обучение и социализация. Макар непряко и имплицитно, методиката на обучението по музика като теория и практика винаги третира дейността на учителя по музика като едновременно музикално осъществявана, педагогически насочена и хуманитарно подплатена.